

АРХЕОЛОГІЧНА ПРАКТИКА 2025 року

З 16 по 29 червня 2025 року студенти I курсу гуманітарного факультету спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) Хмельницької ГПА під керівництвом доцента кафедри суспільних дисциплін кандидата історичних наук Сергія Семенчука проходили археологічну практику на базі Державного історико-культурного заповідника «Межибіж».

Метою археологічної практики є формування здатності

студентів на основі теоретичних знань, умінь та навичок з курсу «Археологія» зуміти застосовувати набуті знання у науково-практичній діяльності в польових умовах археологічної експедиції. Ознайомити їх із сучасними методами польових археологічних досліджень, а також донести до них розуміння важливості суспільно-історичного та наукового значення збереження і охорони пам'яток та об'єктів археології у непорушеному стані, зокрема, фортифікаційних споруд (валів, ровів, бастіонів, кам'яних стін тощо), решток культових будівель, селищ, поселень, курганів, могильників, святилищ, капищ та ін.

Під час археологічних досліджень практиканти працювали на ділянках поблизу північно-західної стіни фортеці. Роботи проводилися на двох основних шурфах: № 1 та № 2. Під час польових досліджень були знайдені різноманітні артефакти, серед яких: уламки кераміки XII-XIII ст., XVI- XVII ст., фрагменти скляних виробів (пляшки), кістки тварин, металеві предмети – пряжка та кресало ймовірно, козацької доби. Однією з найцікавіших знахідок стало виявлення скелета дитини на глибині 0,4 м. та череп коня. Також в розкопі № 1 було знайдено кований цвях та обгорілу дерев'яну балку.

Практиканти навчилися орієнтуватися на місцевості за сторонами світу, здійснювати огляд та опис території де розташований археологічний об'єкт, робити фотофіксацію та фіксування об'єкта на «Google» мапі, складати топографічні картосхеми місцевості поблизу досліджуваного об'єкта, здійснювати пошук топонімічної інформації та збір підйомного матеріалу.

Важливою складовою практики є реставрація керамічних комплексів, знайдених внаслідок археологічних розкопок за попередні роки на території замку і його околиць, яка відбувалась у малому реставраційному полігоні під керівництвом художника-реставратора творів з кераміки Івана Костенка.

Практиканти здійснювали камеральну обробку гальки періоду палеоліту Олдувайської епохи приблизно один мільйон років тому та керамічних виробів XIX ст., доби Давньої Русі XII-XIII ст. Просочували керамічні вироби XVI-XVII століття спеціальним розчином. Займалися камеральною обробкою черепа коня, знайденого біля замкового муру північно-західної стіни та просочували спеціальним розчином керамічні вироби для подальшого склеювання.

Значне місце в період археологічної практики мала просвітницька діяльність, яку якісно забезпечували наукові співробітники музею.

Практиканти також слухали лекцію наукового співробітника музею Олександра Надвірняка на тему: «Комплекси римських монет та римські імпорти в контексті вітчизняної історії першої половини I тис. н. е.» дослідник розповів про знахідки артефактів періоду III-IV ст. н. е. та Римського часу. А саме про римські дипломи, золоті прикраси, бронзові статуетки, коробочки для пломб з листування та меч Гладіус з Городоцького району Хмельницької області.

За період практики студенти відвідали експозиційні зали історії Меджибожа, музей Голодомору, де детальніше дізналися про закон «5 колосків» та «Колективізацію», інші шокуючі відомості про голод 1932-1933 років., унікальні підземелля замку, прослухали екскурсію вулицями історичного ареалу містечка Меджибіж, здійснили велосипедну експедицію до замчища «Ракочі», яку організував керівник практики Сергій Семенчук. На місці здійснено огляд залишків фортифікаційних споруд, обговорено історичне значення пам'ятки археології та фортифікації. Побували в єврейській синагозі та на єврейському цвинтарі, де похований Ісраель Бааль Шем Това - один із засновників хасидизму.

Окрім цього, здобувачі навчилися працювати з металодетектором та пошуковим магнітом. Опанували й методи камеральної обробки археологічних

матеріалів та реконструкції керамічних виробів різночасових періодів і, як наслідок, – зібрали значну кількість цікавого нововиявленого археологічного матеріалу з б'єктів та пам'яток археології Меджибізького мікрорегіону.

Студенти також здобули навички наукового аналізу та датування археологічних об'єктів, дотримання правил техніки безпеки праці.

По завершенню практики відбулась офіційна церемонія «Посвяти в археологи», де практиканти звітували коменданту фортеці Олегу Погорільцю про набуті знання, уміння і навички під час археологічної практики. 30 червня 2025 року відбувся захист звітів з археологічної практики у навчальній лабораторії археології та музеєзнавства аудиторія 116 із презентаціями власних

дослідницьких здобутків студентів. Загалом підготовлено 8 презентацій про археологічні дослідження на території Меджибізької фортеці.

Інформацію про результати археологічної практики було оприлюднено на вебсторінці кафедри суспільних дисциплін та поширено через офіційні сторінки соціальних мереж ЗВО.